

Motion till riksdagen 2013/14:C204

av **Marianne Berg m.fl. (V)**

Tillsyn av förmyndare och överförmyndare

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen snarast bör ta initiativ till att samordna och följa upp länsstyrelsernas tillsyn över överförmyndare och återkomma till riksdagen med förslag på vilken myndighet som ska ansvara för detta.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör ges i uppdrag att utreda frågan om att införa ett rent kommunalt ansvar för gode män och förvaltare inom den egna organisationen.

Samordning och uppföljning

En ställföreträdare, en s.k. god man eller förmyndare, ska utses för den person som p.g.a. sjukdom, psykisk störning, försvagat hälsotillstånd eller liknande förhållande behöver hjälp med att bevaka sin rätt, förvalta sin egendom eller sörja för sin person, enligt föräldrabalken, 11 kap. 4 §. Oftast handlar det om att en företrädare ska förvalta en persons, huvudmannens, egendom och sköta hans vardagsekonomi. Ställföreträdarna ska med andra ord ta till vara sina huvudmäns intressen.

I varje kommun ska det finnas en överförmyndare eller en överförmyndarnämnd. Överförmyndaren är den kommunala myndighet som ansvarar för tillsynen av ställföreträdare för underåriga eller hjälpbehövande vuxna. Det är överförmyndarens uppdrag att övervaka att ställföreträdarna sköter sina uppgifter enligt gällande regler. Eftersom huvudmännen har fått en ställföreträdare för att få hjälp med att bevaka sina intressen är de helt beroende av en väl fungerande förvaltning. Länsstyrelserna svarar för den statliga tillsynen av de kommunala överförmyndarna.

Fel! Okänt namn på

Under många år har en rad allvarliga fall uppmärksammats där företrädare har misskött huvudmännens ekonomi eller förskingrat dennas eller dennes medel, eller där överförmyndaren har brutit i sin tillsyn. Ett exempel är det uppmärksammade fall där en överförmyndare i Norrtälje tillåtit en god mans hustru att ta emot gåvor värda miljoner från sin huvudman. Ett annat exempel är en överförmyndare i Katrineholm som utsett en våldsbrottsdömd person till god man åt det drabbade offret.

Granskningar från Riksrevisionen har visat att likabehandling och rättssäkerhet för de huvudmän som behöver samhällets hjälp med att t.ex. sköta sin ekonomi inte säkerställs genom tillsyn. Tillsynen brister i kvalitet som innehåll och omfattning. Riksrevisionen har föreslagit att regeringen ska ta initiativ till att samordna och följa upp länsstyrelsernas tillsyn av överförmyndare.

Länsstyrelsernas tillsyn över överförmyndarna har koncentrerats från dåvarande 21 till 7 länsstyrelser. Det är ett steg i rätt riktning men Vänsterpartiet menar att behovet av en central tillsyn kvarstår.

Verksamheternas mycket ojämna kvalitet, som äventyrar huvudmännens likabehandling och rättssäkerhet, riskerar att finnas kvar. Det kan medföra stor skada för en enskild person som drabbas när en förordnad förmyndare eller överförmyndare missköter sitt uppdrag. Det är ett mycket allvarligt problem för dem som drabbas och som redan befinner sig i en utsatt situation. Dessutom bidrar det till att allmänhetens förtroende för systemet med ställföreträdare minskar.

Regeringen bör snarast ta initiativ till att samordna och följa upp länsstyrelsernas tillsyn av överförmyndare och återkomma till riksdagen med förslag på vilken myndighet som ska ansvara för detta. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Utredning av kommunalt ansvar för gode män och förvaltare

I välfärdsamhället är systemet med gode män och förvaltare en viktig komponent. När man inte kan sköta sina egna affärer ska man få hjälp med det. För att detta ska fungera behövs en hög rättssäkerhet. Det finns dock uppenbara brister i rättssäkerheten i dagens system.

För att stärka rättssäkerheten för såväl huvudman som förvaltare bör kommunerna inom sin organisation helt svara för god man eller förvaltarskapen. Utvecklingen med privata företag som har som syfte att försörja sig enbart på förvaltarskapen är oroande. Regeringen bör ges i uppdrag att utreda frågan om att införa ett rent kommunalt ansvar för gode män och förvaltare inom den egna organisationen. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Fel! Okänt namn på

Stockholm den 11 september 2013

Marianne Berg (V)

Bengt Berg (V)

Lars Ohly (V)

Lena Olsson (V)

Amineh Kakabaveh (V)

Eva Olofsson (V)

Mia Sydow Mölleby (V)